

GOGOETARI LEIHO

BIDEZIDORRAK

Deus esatekotan etxetik hasiko naiz aurrena

GIZARTE KAPITALISTA modernoak ekarri duen mundu berdintze eta homologatze hau guziz faltsa eta pasakorra da. Uko egin nahi nioke nik honi. Eta ez naiz bakarria. Beste jende askok bezalaxe, *egunkari* honen atzean gordetzen den zenbaitek ere, kezka beretsua azaldua baitu non-baitean. Baina gero, Parisen, New Yorken eta zakurraren ipurdian ibilia da jendea, euskaldunok ere *egunkaria* badugula esaka.

Ez, ez zait sartzen buruan. Nola joan liteke Parisa edo New Yorka geure *egunkaria* badugula beste argudiorik gabe? Ez du parr gustora egin izanen hango jendeak. Oraindik egunkaririk gabe, bo bo! Zer dabilta basapiztiok 1990 urtean?

Alde batetik. Ez, ez gaude mundua homologatzearen alde; honek gure nortasunaren galera baitakar. Beste aldetik ordea. Bai, bai, homologatzearen alde gaude. Badugu guk ere, mundu guziak bezala, geure *egunkaria*. Bai, mundu guzia bezalakoa izan nahi dugu, eta gainera ahal bada, modu lastimagarri eta penagarri batean beti, munduari eskatzen diogu geure berdin izate nahi berankor eta parregarria onar dezan mesedez, konpreni gaitzan faborez, eta bere baietza eman diezaion, gure homologazioari. Eta egunkari honek ere, jakina, ez du hori beste izpiritu bizirik erakusten.

Geure baitan borondaterik eta indarrik ezean, kanpoko dugu beti barrengoaren helburu. Hiltzeko botika bizitzaren ontzi. Bizitzeko eskubi-deak eskatzen dizkiogu munduari, geure bizi indarrarekin zer egin ez dakigulako, geure bizi indar propioa geure gisara erabiltzeko kapaz ez garelako. Ez dugu ikusi nahi, munduak ez gaituela sekula barkatu, eta ez gaituela sekulan barkatuko ere. Eta mundua gurekin hain krudela izan dela ikusirik ere, hala eta guzi ere, munduari erruki eske segitzen dugu joan den hirurehun urte honetan. Bizioa mandikaraino sartua daukagu. Euskaldunok ere gizakiak izaki. Beste hark esan bezala, gizakiegiak. Hiltzen gaituen huraxe dugu maiteen. Huraxe irrikitzen beti, aldian baino aldian itsuago.

Ia ez dakit, bixiatuak gaudelako garen errukariak edota errukariak garelako gauden bixiatuak. Herri batek nortasunik badu, edo ez du. Herri

AITOR HERNANDEZ

batek guraso arrotzen babeseko ume gixaxo errukarriago izan nahi du, edo bere izpiritu indar propioari egin nahi dio kaso. Bai, esan egin nahi dut: *egunkari* honek, eta beste edozeinek, euskaldunona izanen bada ere, kanpoko guraso arrotzen ume gixaxo errukarriago izaten lagunduko gaitu. Bai, esan egin nahi dut: *euskaldunon egunkari* honek ere erdaldunago egingen gaitu.

Gaurregun, mundu osoan zabaltzen den panfleto nazkagarria da *egunkaria*. Kapitalaren interesak sortzen duen gupil zoro batek ateratzen dituen fotokopien fotokopiak dira munduko *egunkari* guziak. Eta, igoal igoal dio, euskarara itzuli, espainolera bihurtu, edo frantsesera egokitu. Beti fotokopien fotokopia izaten segituko bait du *egunkariak*. Eta niri ez zaizkit fotokopiak asko askorik gustatzen. Mundu guziaren aurrean justifikatu behartako *egunkaririk* orijinalenak baino askoz ere euskaldunago egingen gintuzke euskaldun batek bere gogoz eta indarrez isil isilean euskaratuko luken poema txar afrikar batek.

Askok hala uste badu ere, EUSKALDUNON EGUNKARIA izateagatik ez gara euskaldunago izanen. Mundu inperialean, normalduagoak, homologatuagoak izanen gara, baina inondik ere ez euskaldunagoak. Haienzako mokadu errexago

baizik. Haien oihartzuna baita gure ahotsa, nahiz euskaraz jantzia izan.

Noski, beti izandu direla lurra era askotara partitu duten errekek. Erreka gainetan zubiak ere bai. Gaur eta hemen hain modan dauden zubiak. Baina, herri bakoitzak zubi horretatik sekulan pasa ezin den lurlean finkatzen du nolabait bere burua, bere nortasuna, bere izate eta zentzu bakarra. Kontuz zubi zahar horrekin. Zerbaitegatik izandu du eta, munduko gerrate guzietan halako garrantzia.

Zubi zaharraz harutzik, demagun, badugula euskaldunon zortzigarren probintzia Ameriketean. Demagun EUSKALDUNON EGUNKARIA ateratzen dutela han. Euskara izanen dute oinarri eta bateratzaile. Euskara hutsak ordea ez du sekulan berpiztuko inongo euskal herririk. Ez Ameriketean, ez Donostian eta ez Leitzaan.

Labur eta gordin esanez: ni erdaldunago sentituko naiz, EUSKALDUNON EGUNKARIA leitzen dudana bakoitzean. Erdaldunago bai. Hau zinetan diot: par pittin bat egiteko hilean hirulau aldiz irazezan eta pikoka leitzen badut, ez pentsa pekatu ttikia egingen dudarik. Euskaldun sasikoezia, lurrekoezia edo zakarregia naiz ni, *egunkari* hain normaldua eta homologatua leitzen hasteko.

Eraskina: Traidoretzat joko nau askok. Eta ojala hala banintz. Halare, badut bildurra, nere gaurko traizioa egunen batean norbaitek barkatuko dida. Eta berririo diot: ojala barkatzen lanik izanen ez balu. Lehen ere, izandu omen zen garaia, ikastolak erdaldunago egiten gintuela esaten zena. Orduan beste batzuk ziren traidore. Izandu zen ere garaia, euskal irrati telebista guziek erdaldunago egiten gintuztela ohartu ginena. Orduan ordea, isilik gelditu ginen, traizioaren haundiak gehienok harrapatzen gintuelako edo. Gaur ere, euskaldunon *egunkaria* leitzean, horregatik sentitzen nauzu ni, aspaldiko traidore.

(Azken oharra: Faborez, 'erdaldunago' azaltzen den lekuan, jar ezazu 'euskaldun hipokritago', eta leitu berriz artikulua. Hartara ez litzake agian, zuk uste bezain zakarra. Mezua zehaztu nahian oroitu naiz hizkuntz aukera honez, geure euskaltasun bereziak ematen digun aukera honetaz alegia).

PATZIKU PERURENA

Irratian, hitzak irudi bihurtzen dira

LIBE AGIRRE

Zera dino esaera batek: «Irudi bat, mila hitz baino gehiago da». Duda barik, irudiaren mundua zoragarria da, sarritan liluraturik geratzen gara irudi batez. Zeozer adierazteko ia ia ez dago hitzen beharizanik, irudiak guztia azaltzen deusku eta.

Irratian ez dago irudirik hitzak baino, baina hitz honeek «magikoak» dira, entzulearen imaginazioa martxan jartzen dabelako.

Albiste baten barri emoten dozunean, edo zeozer kontatzen

dozuenan entzuleak irudietan ikusten dau, hitzak irudi bihurtzen ditu. Horrela, irrati esata-riaren irudi bat be egiten dau

entzuleak. Hemen zer ikusi haundia dauka esate baterako ahotsak, ahotsaren eta irratiaren egiten dozun irratsaio edo lanaren arabera, era batekoa edo bestekoa ikusten zaitu.

Entzulearen gaia ikutu dodanez gero, euskal entzulegoaren izaera eta bihotz ona apur bat aipatuko dodaz.

Euskaldunok lotsorrek ei gara; bat-batean ez gara edonogaz fidatzen. Dana dala, itxas-ertzeak eta barrukaldekoen artean badago ezberdintasunik.

Itxas-ertzeak zabalagoak dira, eta berezitasun hau berehala nabaritzen da irratiaren. Zuzeneko irratsaio baten parte hartze-ko orduan kostaldeko entzulea ausartagoa da.

Lanbideak egiten dau, behar bada, zabalagoa itxas-ertze euskalduna. Itxaso zabalean, hara eta hona, ordu asko egin ditu arrantzaleak, eta beste herrialde batzuetakoekin ere hartuemon ugari izan dau.

Ausartagoak izan zein lotso-rragoak, euskal entzulegoa eskerronekoa da: era batera edo bestera zure irrati lana eskertu egiten dau.

Bere (gure) hizkuntzan hitz egiteak, eta norbere laguntasuna eta maitasuna irrati bidez eskeintzeak, entzulea bihotz haindiko bihurtzen dau. Nahiz eta hasiera batetan pixka bat kostatu.

Nik neuk, behintzat, entzulearen berotasun hori hur-hurretik sentitzen dot. Sarri askotan, entzulearen berotasun hau, hurretik sentitzeak, indarra emoten deusku gauza barriak egin, eta gogoz aurrera jarraitze-ko irrati lanean.

ORAIN HOGEITAZAZPI URTE

Gabriel Ameztoty.

«Zine-jaialdia Donostian geratuko da betiko»

Honelaxe adierazten zuen Donostiako 'C.A.T'-eko zuzendari orde eta 'Comision de turismo' erakundeko zuzendari zen Gabriel Ameztoty, orain hogeitazazpi urte Zeruko Argiak eginiko elkarrizketan.

«Emen geldituko da. Arrixkuak izan dira, bañan eratze berria sortu dadi-nean, eukiko degu gure Zine-Jaia. A! ta jakiña —azken, azkenik sortuko balitz okerraldiren bat ixiltzen naiz—, Donostia izango da —erabaki dute festival

Internacional'ekoek— Lehenengoetakoa Zine-Jaietan».

1964eko Donostiako jaietaz ere mintzo da Gabriel Ameztoty. Urte honetan berezitasunik izango zuten jaiak Ameztotyren ustez. «Aurtengoak berezitasun bat ekarriko dute. Batez ere 'The Usafe Gand' (Europen dagoen EE.UU.-ko Gudaroztaren soñu jottzalle taldea), etorriko zaitgu».

Euskal Jaiak (Fiestas Euskaras izenarekin eza-

gunagoak, artikuluan parentesi artean agertzen den bezala) ere ospatu ziren. Trinitateko plaza konpondu berria izanik, bertan ospatu ziren jaiak. «Ori baita tokirik egokiena gure Euskal folklorea erakusarazteko».

Santo Tomas eta Donostiako Jaiak beti bezala euskal antzerkia eskeiniko zutela adierazten zuen Ameztoty. «Beintzat Antzoki Zarreko kontratu berrian aukerata daude egun batzuek, Aiumtamentoak nai dituen eran ipintzeko».